

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	Agenda - Kestävän tulevaisuuden koulutus ja osaaminen
Hakemusnumero	R-01349
Valintakokouksen päivämäärä	24.4.2024
Hakijan virallinen nimi	Koulutuskuntayhtymä OSAO
Osatoteuttajat	Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä, Oulun Yliopisto
Toimintalinja	7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi
Erityistavoite	7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Alkamispäivämäärä	1.2.2024
Päätymispäivämäärä	31.3.2026
Käsittelijä	Sonja Kuvaja

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Koulutuskuntayhtymä OSAO ja Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä, Kpedu tavoittelevat koko Suomen tavoin hiilineutraaliutta vuoteen 2035 mennessä. Ammatillinen koulutus vastaa opiskelijoiden, eli tulevaisuuden tekijöiden kestävyys- ja vastuullisuus osaamisesta. Mikäli kouluttavat tahot eivät kykene vastaamaan edes tämän hetken kestävyysosaamisvaateisiin, niin tulevaisuuden kestävyys haasteisiin varautuminen on vakavasti vaarantunut. Hiilineutraalius 2035 tai kestävyysosaajana toimiminen eivät toteudu ilman selkeää suunnitelmaa ja toimenpiteitä. Hanke edistää OSAOlla ja Kpedulle rakennettavan vastuullisuusohjelman toimeenpanoa ja tuo siihen resursseja, jotka lisäävät ohjelman vaikuttavuutta. Oulun yliopisto hankkeen osatoteuttajana tuo osaamista ja näkökulmia kehittämiseen. Hankkeen myötä OSAOn ja Kpedun henkilökunnan sekä opiskelijoiden kestävä kehityksen tietoisuus, asenteet, osaaminen ja toiminta paranevat ja kestävyiden edistämiseksi saadaan luotua jatkuvan parantamisen toimintamalli. Myös Oulun yliopiston kauppakorkeakoulun johtamisen ja kansainvälisen liiketoiminnan yksikön henkilökunnan ja opiskelijoiden vastuullisuusosaaminen paranee.

Kpedussa 2022 toteutetun kestävyysosaamiskyselyn mukaan opettajat itse kokevat kestävyys- ja vastuullisuus osaamisensa puutteelliseksi ja saamansa koulutuksen aiheeseen riittämättömäksi. OSAOssa tilanne vaikuttaa olevan samanlainen. Tarvitaan toimintatapojen muutosta ja selkeitä toimenpiteitä koko koulutuksenjärjestäjien toiminnan saamiseksi kestävälle pohjalle ja hiilineutraaliksi. On tärkeää, että henkilökunnalle ja opiskelijoille muodostuu kokonaisnäkemys kestävästä toimintatavasta ammattialoilla ja kestävästä elämäntavasta muutoinkin. Oppilaitosten omat resurssit eivät ole riittävät tarvittavan muutoksen ja kouluttautumisen mahdollistamiseksi. Tekemällä ja toimeenpanemalla vaikuttava vastuullisuusohjelma OSAOlla ja Kpedulle voidaan vaikuttaa laajalti satoihin ja jopa tuhansiin ihmisiin ja hyötyä saavat

myös yritykset. Lukuisat yritykset ja organisaatiot Pohjois-Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaalla tarvitsevat osaamista ja toimintamalleja vastuullisuuden toteuttamiseen. Ja ennen kaikkea yritykset tarvitsevat työvoimaa, jolla on tulevaisuuden avaimet ja osaaminen hallussaan. Yritykset osallistuvat hankkeen koulutuksiin ja saavat mallia vastuullisuusohjelmien tekemiseen. Hankkeen tulokset, kuten OSAOn ja Kpedun henkilökunnan ja opiskelijoiden osaamisen lisääntyminen, säteilevät maakuntien yrityksiin myös työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja valmistumisen jälkeisen työelämässä toimimisen kautta. Yritykset ovat kiinnostuneita aiheesta, sillä kestävän kehityksen merkitys menestystekijänä on noussut yhdeksi painopisteeksi esim. pk-sektorilla.

Hankkeen tavoitteena on rakentaa ja toimeenpanna OSAOn ja Kpedun vastuullisuusohjelmat ja saada ne toimimaan arjessa ja sen ohjaamana saavuttaa OSAO:ssa ja Kpedu:ssa hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä. Tavoitteena on, että jokainen OSAO:ssa ja Kpedussa työskentelevä ja opiskeleva ottaa työsäännön ja muussa toiminnassaan huomioon ja sisäistää vastuullisuuden ja kestävän kehityksen periaatteet ja osaa soveltaa niitä oman alansa kontekstissa. Hanke haluaa konkreettisilla osallistavilla toimenpiteillä vaikuttaa henkilökunnan ja opiskelijoiden asenteisiin. Tavoitteena on, että syntyy uusia toimintatapoja, jotka edistävät kestävää kehitystä.

Hankkeen toteuttamisalue: Pohjois-Pohjanmaa ja Keski-Pohjanmaa.

Kohderyhmä:

1100 osallistujaa kaikista kohderyhmistä, joista työssä olevia (ml. yrittäjät) 715 henkilöä, yleissivistävässä ammatillisessa koulutuksessa olevia 385 henkilöä. Kaikista kohderyhmistä alle 29-vuotiaita henkilöitä 424 henkilöä. Osallistuvia yrityksiä 64 kpl. (POP 880 hlöä / Keski-Pohjanmaa 220 hlöä)

- OSAOn ja Kpedun koko henkilökunta ja opiskelijat
- OSAOn ja Kpedun opiskelijoiden työpaikalla tapahtuvan oppimisen ohjaajat työpaikoilla
- Yrityksille avoimiin koulutuksiin osallistuvat yritykset
- OSAOn esihautomossa ja yritysympäristöissä toimivat alkavat yrittäjät ja yhteistyöyritykset
- Kpedun työelämäpalveluiden Osuva-koulutuksen yrityskumppanit ja hankekumppanit
- Oulun yliopiston kauppakorkeakoulun johtamisen ja kansainvälisen liiketoiminnan yksikön henkilökunta ja opiskelijat.

Toimenpiteet:

Työpaketti 1: Vastuullistyön toimintamalli ja organisoituminen eri tasoilla ja yksiköissä

Sitoutetaan OSAOn ja Kpedun johto strategisen työn kautta vastuullisuuden rakentamiseen niin, että vastuullisuus ja kestävä kehitys näkyy OSAOn ja Kpedun strategioissa ja käyttösuunnitelmissa. Muodostetaan OSAOon kestävän kehityksen työryhmä suunnittelemaan ja koordinoimaan vastuullisuustyötä OSAOn eri yksiköissä. Kpedun olemassa olevan kestävän kehityksen tiimin toimintaa kehitetään niin, että tiimin toiminta on vaikuttavampaa ja koko Kpedun toiminnan läpäisevää työtä, tiimin toimintamallia kehitetään yhdessä osaolaisten kanssa.

Työryhmien työ nivotaan strategiatyöhön selkeästi ja konkreettisin toimenpitein, esim. tuodaan OSAon käyttösuunnitelmaan kestävän kehityksen tavoitteet ja niiden seuranta. Kpedulle laaditaan malli, jolla saadaan talousarvioon erikseen vaikuttavat ja ajankohtaiset kestävän kehityksen tavoitteet ja seurantamallit. Koulutusalojen tiekarttojen päivittämiseen luodaan malli, jolla määritetään vuosittain alakohtaiset tavoitteet ja seuranta. Muodostetaan toimiala/yksikkökohtaiset kestävän kehityksen tiimit suunnittelemaan ja toteuttamaan vastuullisuustyötä niissä. Nimetään tutkinnoittain vastuullisuusagentit, joiden opastamana kaikkiin perustutkintoihin laaditaan kestävyyslupaukset, joista osa tehdään yhteistyössä

hankkeen toteuttajaorganisaatioiden kanssa. Hankeen aikana varmistetaan, että toimintamallille on jatkossakin riittävät resurssit ja omistajuus (prosessinomistaja).

Sisällytetään kestävyysosaaminen henkilöstösuunnitteluun rekrytoinneissa, perehdytyksessä ja kehityskeskusteluissa. Päivitetään ohjeet kestäväan työmatkustamiseen sekä hankintoihin. Järjestetään Vastuullinen johtaminen koulutusta KPEDUn ja OSAOn johdolle, yritysten edustajille ja yliopiston opettajille. Koulutuksessa painotetaan liiketoiminnallista ja humanistista näkökulmaa ja vuorovaikutteisuutta. Tärkeä aihe on myös nuorten erilaisten haasteiden ymmärtäminen ja nuorten kohtaaminen siten, että se edistää kasvamista kestäviksi ammattilaisiksi. Opetuspaketista tehdään myös verkkoversio. Koulutus suunnitellaan yhteistyössä kaikkien kolmen koulutusorganisaation kesken, hyödyntäen Oulun Yliopiston osaamista myös toteutuksessa. Vastuullisuuteen liittyvää viestintää kehitetään ja suunnitellaan yhdessä hankkeen asiantuntijoiden ja toteuttajaorganisaatioiden viestinnän kanssa. Vastuullisuustyön toimeenpanoa nostetaan esiin kaikessa OSAOn ja Kpedun sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä ja on kuvattu tarkemmin kohdassa tulokset.

Työpaketti 2: Henkilöstön kestävyysosaamisen ja toimijuuden kehittäminen

Selvitetään henkilöstön kestävyysosaamisen asenteet, taidot ja osaamistarpeet. Selvitetään mahdolliset hyvät kestävyteen liittyvät toteutukset opetuksessa, jotka sopisivat levitettäväksi muillekin. Selvitys tehdään webropol-kyselynä keväällä 2024 koko OSAOn ja Kpedun henkilöstölle, jotta saadaan selville lähtötaso. Selvityksellä halutaan mahdollisimman täsmällistä tietoa eri henkilöstöryhmien näkökulmista, jotta hankkeen toimenpiteitä voidaan suunnata hyvin.

Selvityksen laatimiseen hyödynnetään olemassa olevia kyselyitä ja Oulun yliopiston osaamista (esim. sustainability literacy test). Tutustutaan eri organisaatioiden vastuullisuustyöhön ja hyödynnetään hyviä esimerkkejä työpaketin sisällön suuntaamisessa. Luodaan toimintamalli ja materiaalit vastuullisuusperehdytykseen. Jokaisen työntekijän kestävyysosaamista käsitellään henkilökohtaisessa kehityskeskustelussa esimiehen ja alaisen välillä ja tehdään sen kehittymissuunnitelma, jonka toteutumista seurataan. Tehdään henkilöstölle itseopiskeltava vastuullisuusperehdytysmateriaali: videomateriaalia (ostopalveluna ja opiskelijaprojekteina) ja laajempi Moodle/Pinja-oppimisympäristöön tehtävä kurssi, jossa kunkin edistymistä voi seurata automaattisesti. Hyödynnetään jo olemassa olevia materiaaleja. Järjestetään OSAOn ja Kpedun vastuullisuusohjelmista henkilöstölle infoja esimerkiksi työpaikkakokouksiin.

Rakennetaan yhteinen käsitys ja lisätään osaamista vastuullisuudesta, sen monitahoisuudesta ja kiinnitetään se omaan ammattialaan. Järjestetään henkilöstölle vastuullisuuskoulutusta ja -työpajoja eri teemoista. Koulutuksiin kutsutaan työelämäedustajia kaikilta OSAOn ja Kpedun koulutusaloilta. Erityisesti kutsutaan turvesektorin yrittäjiä. Pidetään ammattialakohtaisia koulutuksia ja työpajoja, joissa käsitellään tietyn alan vastuullisuuteen ja kestävyteen liittyviä erityiskysymyksiä ja konkreettisia toimia asian edistämiseksi. Sisältö tuotetaan yhteistyössä hanketoimijoiden kesken hyödyntäen Oulun Yliopiston kestävyysopetuksen osaamista ja tarvittaessa hankitaan ostopalveluja.

Työpaketti 3: Opetuksen sisältöjen ja pedagogiikan kehittäminen

Työpaketti 3a

Integroidaan työelämän tarpeista lähtevä tavoitteellinen ja ennakoiva kestävyysosaaminen opetukseen: pedagogisiin linjauksiin, pedagogisiin, fyysisiin ja sosiaalisiin oppimisympäristöihin ja opetuksen sisältöihin. Pidetään työpajoja aloittain, joissa laaditaan opetuslakohtaiset kestävyysosaamisen lupaukset. Kirjoitetaan OSAOssa ja Kpedussa koulutusaloille kestävyystiekartat ja luodaan malli niiden vuosittaiselle päivittämiselle. Tuodaan vastuullisuutta näkyväksi konkreettisin työkaluin. Asiantuntijat suunnittelevat ja varmistavat HOKS-tukihenkilöiden kanssa yhteistyössä, että opiskelijoiden kestävyysosaamisen karttuminen tulee näkyviin henkilökohtaisissa osaamisen kehittymisen suunnitelmissa (HOKS). Laaditaan esim. kestävä kehityksen tsekkauslista työpaikoilla tapahtuvan opiskelun tueksi. Harjoitellaan käyttämään erilaisia vastuullisuuskokeiluja, -kampanjoita ja -tempauksia ym. opetusmenetelminä ja opetuksen tukena.

Tehdään kestävyyskokeiluja ja edistetään uusia vastuullisuustoimia OSAOn ja Kpedun opiskelijoiden kanssa. Toimia tehdään yhteistyössä myös muiden organisaatioiden ja yritysten, kuten Energianeuvonnan ja jätehuoltoyritysten kanssa. (Esimerkkejä kampanjoista, tempauksista ja infoista on kuvattu tarkemmin kohdassa: Mitä muutosta nykytilaan hanke tuo? Mikä on hankkeen uutuus/lisäarvo?) Kokeiluista ja uusista vastuullisuustoimista viestitään laajasti OSAOssa ja Kpedussa sekä ulospäin oppilaitoksista. Näkyvyyttä kampanjoille tuodaan myös sidosryhmien kanavien kautta. Esimerkiksi Alueellinen energianeuvonta toimii laajasti maakunnissa ja yhteistyössä ideoidut/toteutetut kampanjat saavat laajasti näkyvyyttä myös heidän kauttaan. Hyödynnetään olemassa olevia, erityisesti opiskelijoiden suosimia somekanavia ja osallistetaan opiskelijoita myös viestintätöihin.

Työpaketti 3b

Luodaan koulutusmateriaali ja pedagoginen toteutustapa vastuullisen liiketoiminnan ja vastuullisen johtamisen aiheista. Kootaan opetusmateriaalia laajasti eri tietolähteistä ja vuoropuhelussa muiden (oppilaitokset, yritykset) kanssa sekä osallistamalla aiheeseen liittyviin tapahtumiin. Varmistetaan pedagogisen materiaalin ja toteutuksen integroituminen pysyväksi osaksi toimintaa ja tutkinnon osia, huomioidaan myös sovellettavuus muille aloille. Laaditaan Pinja-oppimisympäristöön vastuullisen liiketoiminnan kurssi. Pilotoidaan koulutusmateriaalia erilaisissa liiketoiminnan oppimisympäristöissä.

Työpaketti 4: Tulevaisuuden suuntaavaa vastuullisuustyötä kumppaneiden kanssa

Työpaketissa vastuullisuustyötä kehitetään yhdessä kumppaneiden kanssa. Työpaketissa kartoitetaan eri keinoin millaisia ammatilliseen koulutukseen soveltuvia erilaisia kestävyys- ja vastuullisuusohjelmia sekä -toimia Suomessa ja ulkomailla on toteutettu. Tehdään yhteinen benchmarking-matka vuoropuhelun, ideoinnin ja tulevaisuusnäköyksen avartamiseksi. Matka voi suuntautua joko muualle Suomeen tai ulkomaille. Yhdessä kumppanien kanssa kerätään parhaat hyvät käytännöt ja otetaan ne käyttöön vastuullisuusohjelman rakentamisessa, sekä osaamisen lisäämisessä ja ylläpitämisessä. Kpedu on vastuutahona luomassa yhteistyöfoorumia ja hankkeen jälkeen jääviä yhteistyömalleja kumppanien välille vastuullisuustyön jatkuvuuden turvaamiseksi. Työpaketti on tärkeä, sillä haluamme kuulla ja nähdä hyviä käytäntöjä myös muilta ja käydä kehittävää, tulevaisuuden suuntaavaa vuoropuhelua ja huolehtia työn jatkuvuudesta hankkeen jälkeen.

Oulun yliopiston kestävä kehityksen koulutuksen työryhmä tekee yhteistyötä OSAOn ja Kpedun työryhmien kanssa. OSAOn ja Kpedun kestävä kehityksen tiimit/työryhmät suunnittelevat ja osin toteuttavatkin hankkeen toimia yhdessä. Työpaketissa ennakoitaan tulevaisuuden kestävyysosaamistarpeita alueella ja eri aloilla. Organisoidutaan teeman ympärille. Oulun alueella se tapahtuu esimerkiksi Oulun Innovaatioallianssin (OIA) kautta, Keski-Pohjanmaan alueella Biolaakson neuvottelukunnan kautta. Organisoituminen tapahtuu hankkeen aikana ja muotoutuu esimerkiksi työryhmäksi vai muutaman kerran koontuvaksi työpajaksi. Työpajat järjestetään hankkeen loppupäässä, kun on saatu ideoita ja näkökulmia ruohonjuuritasolta.

Työpaketti 5: Hiilijalanjäljen laskenta, kehityksen seuranta ja toimenpiteet sen pienentämiseksi

Hankkeessa lasketaan OSAOn ja Kpedun hiilijalanjälki ja luodaan malli hiilijalanjäljen seurantaan. Hankkeessa vertaillaan myös laskentatuloksia OSAOn ja Kpedun välillä ja opiltaan toisiltamme. Hankkeessa koulutetaan ja motivoidaan OSAOn ja Kpedun henkilökuntaa hiilijalanjäljen laskentaan. Kpedu ja OSAO laskee hiilijalanjäljen koulutuksenjärjestäjä tasolla ja henkilökunnalle sekä opiskelijoille tulee käsitys siitä, miten hiilijalanjälki määritetään. Suunnitellaan, miten OSAOn ja Kpedun hiilineutraalius voitaisiin saavuttaa vuoteen 2035 mennessä.

Toteutetaan suunnitelman mukaisia toimenpiteitä. Esimerkkejä:

- Kokeillaan, miten vähennetään energian ja/tai veden kulutusta, ruokahävikkiä tai materiaalien ja elintarvikkeiden hukkaa tai miten hyödynnetään sivuvirtoja.
- Tehdään vaikuttamistyökokeiluja: Pyritään esimerkiksi vaikuttamaan bussivuoroihin, jotta saadaan lisättyä julkisten kulkuneuvojen käyttöä. Pyritään esimerkiksi lisäämään opiskelijoiden ja henkilökunnan kimpakyytejä.
- Toteutetaan infokampanjoita, joissa eri alojen opiskelijat tuottavat yleishyödyllistä kansalaisen kestävyystietoa omalta alaltaan muiden alojen opiskelijoille ja henkilökunnalle. Kullekin opetus-alalle sovitaan vastuukuukausi, jolloin se tuottaa tietoa koko muulle oppilaitokselle.
- Toteutetaan kestävän kehityksen tempauksia, kuten "Urban mining", lajittelu, vaatteet (hyvä kiertoon -kunnosta vaatteitas), kierrätysmateriaalin hyödyntäminen taideprojektilla.
- Toteutetaan kestävän kehityksen haastekampanja, jossa opiskelijat, henkilökunta ja yhteistyötahot tekevät kestävyyslupauksia.
- Tiedotetaan ekopaastosta mahdollisuutena irtautua määrääjäksi jostain ympäristöä kuormittavasta tavasta ja tarkastella näin omia kulutustottumuksia ja tiedotetaan muista valtakunnallisista ja kansainvälisistä vastuullisuuteen liittyvistä kampanjoista, kuten Earth Hour ja Energiansäästöviikko ja innostetaan osallistumaan niihin.
- Tehdään pienimutoista, mutta konkreettista yhteistyötä jonkun tai joidenkin OSAOn ja/tai Kpedun kehittyvässä maassa olevan yhteistyöoppilaitoksen kanssa. Yhteistyön tavoitteena on lisätä ymmärrystä ja ruohonjuuritason tietoa elinolosuhteista kehittyvässä maassa ja halua toimia heidän hyväkseen.
- Toteutetaan yksi tai useampi jäte-/kierrätysmateriaalia hyödyntävä opiskelijoita osallistava itetaiteen kilpailu yhteistyössä muiden hankkeiden kanssa.

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannusarvion jakaantuminen:		EU + valtio 80 %	752 864 €
1 Palkkakustannukset	672 200 €	Omarahoitus: Kuntarahoitus	127 948 €
Flat rate 40 % kehittäminen	268 881 €	Kuntarahoitus	54 774 €
		Omarahoitus: Muu julkinen rahoitus	5 495 €
Nettokustannusarvio	941 081 €		

Kustannusarvio ja rahoitusuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	941 081 €
Hankkeen rahoitusuunnitelma yhteensä	941 081 €
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	752 864 €, 80 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa hanke ei saanut riittävästi pisteitä (12/39) tullakseen valituksi rahoitukseen. Hakukierroksella saapuneet hakemukset kilpailevat rahoituksesta keskenään. Hankehakemukset asetetaan pisteytyksen perusteella etusijajärjestykseen.

Hankkeen toimenpiteiden ei arvioitu riittävästi kytkeytyvän työelämän kohtaanto-ongelmiin. Hankkeen ei arvioitu lähtevän alueen työllisyyden tai osaamistarpeiden kysymyksistä. Hankkeen toimenpiteillä ei myöskään arvioitu olevan erityistä vaikuttavuutta kohderyhmän työllistymisvalmiuksien lisäämiseen.

Hankesuunnitelman toimenpiteet (mm. koulutusten sisällöt ja laajuudet) sekä aikataulus jäivät myös hakemuksessa epäselviksi.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai 12/39 pistettä.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 21.2.2024

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino- ja luonnonvara -teemaryhmän kokous 19.2.-8.3.2024 (sähköinen käsittely)

Pohjois-Pohjanmaan MYR-sihteeristö 24.4.2024

Pohjois-Pohjanmaan MYR 8.5.2024

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä: ~~Kyllä~~ / Ei